

здак, на бутылку или стакан - ну тотчас и знает, что это значит выпить; приставишь эдак кулак ко рту и скажешь только губами: паф-паф – знает: трубку выкурить»);

3) лакуни культурного простору (ландшафту), якщо розглядати процес спілкування в широкому значенні, або лакуни культурного інтер'єру, якщо розглядати той чи інший конкретний комунікативний акт. До цих лакун, що виникають через відсутність в одній культурі реалій, характерних для іншої культури (борщ, квас - як лакуни в англійській, наприклад, культурі), відносяться і лакуни, що виникають через використання різних «предметів» в аналогічних ситуаціях. Так, в англійській культурі минулого століття традиційним весільним подарунком були годинник певного тину: «...на полку - незмінний весільний подарунок - будильник у шкрянутому футлярі». Одним із традиційних весільних подарунків у Японії є біла і рожева шовкова вата, що спочатку зберігається на видному місці, а потім використовується на господарські потреби.

Інокультурний текст неадекватно розуміють люди навіть у тих випадках, коли немає мовного чи мовленнєвого бар'єру, тому що реципієнт має справу з комплексом екстралінгвістичних факторів, що ускладнюють розуміння тексту. Важливо підкреслити, що з складностями мовного чи мовленнєвого характеру має справу, по перше, перекладач (реципієнт тексту, що має спеціальну підготовку). Екстралінгвістичні складності ж виникають не лише перед перекладачем, але й перед читачем (реципієнтом, що намагається зрозуміти на основі деякого тексту особливості чужої культури). В зв'язку з цим особливе значення має систематизація екстралінгвістичних факторів (культурологічних лакун), що стоять на шляху адекватного розуміння тексту інокультурним реципієнтом.

КАТЕГОРІЯ ЗАПЕРЕЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Доп. - Подлівахіна О.А., ПР-02
Наук. кер. - доц. Баранова С.В.

Проблема заперечення в лінгвістиці є масштабною, багатоплановою та багатоаспектною, що зумовлено різноманітністю

форм заперечення у різних мовах, а також існуванням різних засобів його вираження в одній, окремо взятій мові, їх постійною взаємодією та взаємопроникненням.

Англійська мова, як і будь-яка інша, має широкі можливості для вираження заперечного значення, яке може передаватися граматично (*not* при дієслові-присудку), лексико-граматичним шляхом (займенники *no, none, nobody, nothing*, прислівники *neither, never, nowhere*), морфологічно (афікси *un-, in-, de-, dis-, non-, a-, an-, ill-, -less*).

Заперечення в англійській мові може передаватися також шляхом використання певних усталених мовних зворотів (*I wish I knew* та інші). Заперечне значення може виражатися будь-яким мовленнєвим засобом за допомогою відповідної інтонації.

Існує думка, що категорія заперечення є суто граматичною. Згідно даної точки зору – це категорія, що виражає заперечний характер зв'язку між тими чи іншими елементами синтаксичної структури чи та, що позначає все речення в цілому чи окремі його елементи, як заперечні за допомогою спеціальних формальних граматичних показників.

В залежності від того, з якими елементами структур взаємодіють формальні граматичні показники заперечення можна виділити два види заперечних речень: загально та частково заперечні. Загально заперечними є речення, в яких заперечується присудок. Речення, в яких заперечується який-небудь другорядний член, зазвичай вважаються частково заперечними.

Підкреслюючи широту діапазону заперечення в плані передачі конкретних значень та відтінків, можна разом з тим вказати і на його властивість виражати протилежне заперечному стверджувальне значення. Очевидно, присутності формального показника заперечення не завжди достатньо для того, щоб певний член речення чи все речення в цілому розглядати як заперечні.

Характерною рисою заперечних речень у сучасній англійській мові є також їх монозаперечність, що характеризується можливістю вживання лише одного граматичного показника заперечення проведених членах базового предикативного комплексу.

Варто взяти до уваги, що негативні зв'язки між членами речення завжди представляються з точки зору тієї особи, через чію свідомість ці явища переломлюються. В цьому – суб'єктивна сторона об'єктивної по своїй природі категорії заперечення, що зумовлена існуванням оточуючого об'єктивного світу і нерозривним зв'язком мислення та мовлення. Поряд з цим ставиться також питання про відокремлення мовного та логічного заперечення .

Особливої уваги вимагають заперечно – питальні речення (загальні питання). Оскільки такі речення мають додатково до значення питання імпліцитне значення авторського припущення про значну ступінь можливості здійснення події, про яку йде мова

Отже, не зважаючи на певну кількість способів вираження заперечення, що наявні в англійській мові, саме питання щодо місця заперечення серед інших мовних явищ, по праву може вважатися одним із найбільш складних та найменш розроблених. У лінгвістичній літературі відносно цього зустрічається лише загальні, достатньо уривчасті відомості.

Деякі сторони заперечення все ще залишаються недостатньо вивченими, а у трактовці ряду питань загально-теоретичного і більш конкретного характеру продовжують зберігатися значні розбіжності.

Таким чином, проблема заперечення є перш за все загально-лінгвістичною проблемою. У вузькому розумінні проблема заперечення може кваліфікуватися разом з тим і як проблема суто мовознавча, оскільки заперечення, зберігаючи загальні універсальні ознаки, що характеризують його як явище, виявляє одночасно специфічні особливості реалізації у кожній конкретній мові.

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ П'ЕСИ Б. ШОУ “ПІГМАЛІОН”)

Доп. - Попова О. В., ПР-01
Наук. кер. - доц. Медвідь О.М.

Робота представляє собою наукове дослідження теми “Особливості емоційної лексики (на матеріалі п'єси Б. Шоу